Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand
Mevrouw I.M.T. Spoor
Raadhuisplein 2
3771 ER BARNEVELD

Uw brief van		**Ons kenmerk**	1272934
Uw kenmerk		**Bijlage**	1
Datum	25 mei 2022	**Behandeld door**	Mw. J. Boots
Onderwerp	reactie op het rekenkamer onderzoek DoeMeeWob	**Team**	Juridische zaken

Geachte mevrouw Spoor,

Op 5 april jl. ontvingen wij het Eindrapport d.d. 23 februari 2022 van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies van het DoeMee-onderzoek 2021 Wob en de concept-brief over de resultaten van dit onderzoek aan onze gemeenteraad. Met deze brief willen wij graag reageren op de bevindingen over Nijkerk.

1. Beleid en organisatie-inrichting

Per abuis is de informatie over de werkinstructie niet in de informatie aan de Rekenkamer terechtgekomen. De gemeente Nijkerk heeft weliswaar geen beleid vastgesteld ten aanzien van de behandeling van Wob-verzoeken, maar er wordt wel gewerkt op basis van een interne procesbeschrijving in de vorm van een handreiking (zie de bijlage). Daarnaast wordt enkele malen per jaar een cursus 'behandeling Wob-verzoeken' verzorgd door het team Juridische Zaken zodat betrokken ambtenaren geschoold worden en blijven. Een werkwijze die in de praktijk een goede afhandeling borgt.

2. De praktijk van de behandeling van Wob-verzoeken

Wij brengen geen kosten in rekening voor de behandeling van Wob-verzoeken op zich. Er worden alleen leges in rekening gebracht wanneer sprake is van verstrekking op papier en het om een grote hoeveelheid pagina's gaat.
Wij hebben inderdaad de voorwaarde gesteld, dat Wob-verzoeken niet per e-mail kunnen worden ingediend. Naar aanleiding van dit rapport van de Rekenkamercommissie zal het college de gestelde voorwaarde schrappen. Dit, zodat ook per mail een verzoek kan worden ingediend.

3. Rechtsbescherming

Het aantal bezwaarschriften dat wordt ingediend tegen besluiten op een Wob-verzoek wordt door ons wel bijgehouden en wordt weergegeven in het jaarverslag van de commissie bezwaarschriften.

4. **Verantwoording aan de volksvertegenwoordiging**

De huidige werkwijze met betrekking tot het informeren van de gemeenteraad, via de jaarstukken, werkt op dit moment naar tevredenheid. Uiteraard is het wel zo dat wanneer de gemeenteraad tussentijds met een verzoek komt om informatie, deze informatie natuurlijk verstrekt wordt.

5. Actieve openbaarheid

Met ingang van 1 mei jl. is de Wet open overheid ingegaan. De wet stelt het actief openbaar maken van informatie aan de burger nog meer centraal.
Om de uitvoering van openbaarmaking van informatie nog beter vorm te geven, is een Woo-contactpersoon aangewezen, wordt er gekeken naar wat de Woo voor gevolgen heeft voor al onze werkwijzen en is op de gemeentelijke website aangegeven hoe je informatie in het kader van de Woo (voorheen WOB) kunt opvragen. Daarnaast zijn er trainingen voor ambtenaren opgezet.

Aanbevelingen

Samenvattend ten aanzien van de aanbevelingen:

1 Het werken met een handreiking en periodieke scholing van betrokken ambtenaren borgt wat het college betreft voldoende een kwalitatieve afhandeling van WOB-verzoeken.
2 Naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamercommissie zal het college de gestelde voorwaarde, het alleen per post mogen verzoeken om informatie, schrappen
3 De huidige werkwijze, de publicatie van het aantal bezwaren tegen negatieve WOB-besluiten in het jaarverslag van de commissie bezwaarschriften, garandeert wat het college betreft voldoende openheid.
4 Aanvullend op de publicatie in de jaarstukken kan de gemeenteraad ook tussentijds om informatie vragen. Uiteraard wordt die dan verstrekt.
5 Om de uitvoering van openbaarmaking van informatie nog beter vorm te geven (in het kader van de Woo), zijn verschillende interne en externe acties ondernomen om dat ook te borgen.

Het college bedankt de Rekenkamercommissie voor het onderzoek en de aanbevelingen over de WOB.

Wij hopen u zo voldoende te hebben geïnformeerd en zien de definitieve aanbiedingsbrief aan de gemeenteraad graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris, de burgemeester,

de heer D.J. van Huizen de heer mr. drs. G.D. Renkema

HANDREIKING Wet openbaarheid van bestuur

-in het kort-

Inhoud

HANDREIKING Overeenkomsten 1
Inleiding 3
Het waarom 3
Wat is openbaar maken 3
Informatie op verzoek 3
Wat is een document? 4
Wat wil die verzoeker nu eigenlijk? 4
Informatie uit eigen beweging 4
Toch niet openbaar maken 4
Absolute weigeringsgronden 4
Relatieve weigeringsgronden 4
Persoonlijke beleidsopvatting voor intern gebruik 4
Niet altijd direct na het besluit openbaar maken 5
Het is moeilijk een balans te vinden 5
Verdere juridische ondersteuning 5
Gebruik Topdesk 5

Inleiding

In deze handreiking gaan we kort in op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). De handreiking is vooral gericht op “begrijpen” en niet om zoveel mogelijk kennis over te dragen.

Het waarom

In Nederland vinden we het belangrijk dat mensen kunnen zien wat de overheid besluit en waarom. Om dit goed te kunnen zien is het belangrijk dat mensen overheidsinformatie wel kunnen zien. Soms zijn er goede redenen om niet te willen dat iedereen overheidsinformatie kan zien. De wob regelt wanneer dit moet, wanneer dit mag en wanneer dit niet mag. Het belang dat de wob dient is niet het persoonlijk belang dat iemand bij het openbaar maken heeft, maar het algemeen belang van openbaarheid van informatie.

Wat is openbaar maken

Heel belangrijk is om te beseffen dat openbaar maken betekent dat de informatie die je openbaar maakt voor iedereen en voor altijd openbaar is. We kunnen dus niet informatie openbaar maken voor één persoon.

Een advocaat die bezwaar wil maken tegen een beslissing op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning kan graag de stukken willen die wij in het dossier hebben. Als hij met een beroep op de Wob openbaarmaking verzoekt, vraagt hij dus eigenlijk dit dossier voor iedereen openbaar te maken. (Wat overigens meestal toch niet de bedoeling is van zo’n advocaat).

We kunnen wel informatie geven aan één persoon. Maar dat is dus wat anders dan openbaar maken.

Informatie op verzoek

Hoofdstuk III van de Wob regelt hoe je moet omgaan met een verzoek om informatie. Iedereen mag om openbaarmaking verzoeken. Je hoeft dus geen bijzonder belang te hebben bij de informatie die je openbaar wilt hebben. Zoals we hiervoor schreven gaat het immers om het algemeen belang van openbaarheid van informatie.

De overheid hoeft alleen informatie openbaar te maken die al in een document is opgenomen. De wob verplicht dus niet om vragen te beantwoorden of om documenten te maken.

Voorbeeld
Iemand vraag om een overzicht van verleende vergunningen. Als dit overzicht niet al bestaat, dan hoeven we het niet te maken.

Wat is een document?

De volgende vraag is dus wat een document is. De Wob zegt zelf: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat Artikel 1 van de Wob

Alles wat gegevens bevat is dus een document. Ook de whatsapp- berichtjes van de burgemeester van Amsterdam aan de Minister zijn dus documenten (en jouw appjes op je privételefoon over werk ook).

Wat wil die verzoeker nu eigenlijk?

Soms is niet helemaal duidelijk welke informatie een verzoeker openbaar gemaakt wil hebben. In dat geval moeten we de verzoeker een handje helpen. Het is meestal handig om in een goed gesprek na te gaan wat een verzoeker wil. Gewoon om hem zo goed mogelijk van dienst te zijn.

Informatie uit eigen beweging

We mogen ook uit eigen beweging informatie openbaar maken. Dat is geregeld in Hoofdstuk IV van de Wob. De uitzonderingen die we hierna bespreken zijn dan ook van toepassing.

Toch niet openbaar maken

Er kunnen redenen zijn waarom we informatie in documenten toch niet openbaar willen of mogen maken. Dat geldt zowel voor verzoeken als voor informatie die we uit eigen beweging openbaar willen maken. Dit is geregeld in Artikel 10 van de Wob

.

Absolute weigeringsgronden

Als de gronden van het eerste lid zich voordoen dan mogen we die informatie niet openbaar maken. We hoeven niet eens meer belangen af te wegen. Het mag gewoon niet. Een voorbeeld zijn bedrijfs- en fabricagegegevens, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.

Relatieve weigeringsgronden

Als de gronden van het tweede lid zich voordoen dan moeten we de betrokken belangen afwegen. Wat weegt zwaarder: het algemeen belang dat gediend is met openbaarmaking of belangen die uit dat tweede lid blijken. Bijvoorbeeld het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.
De belangen moet je zorgvuldig afwegen. Als andere mensen betrokken zijn (bijvoorbeeld omdat de informatie over hen gaat) zal je moeten vragen wat zij ervan vinden.
Maar nogmaals: die belangen weeg je niet af tegen het belang dat de verzoeker om informatie bij die die informatie heeft. Je weegt het af tegen het algemeen belang dat met openbaarheid is gediend.

Persoonlijke beleidsopvatting voor intern gebruik

Artikel 11 van de Wob heeft een bijzondere reden om informatie niet openbaar te maken: de persoonlijke beleidsopvatting voor intern gebruik.

Wij vinden het belangrijk dat het bestuur goed geadviseerd kan worden. Het bestuur maar ook zo'n adviseur moet zich niet geremd voelen omdat later openbaar zou kunnen worden wat zijn persoonlijke opvatting was.
Zo zullen adviesnota's bijna nooit zomaar helemaal openbaar mogen worden gemaakt.

Als je bepaalde informatie niet openbaar wil maken dan geldt dat alleen voor die informatie. Niet voor de rest van de informatie die in het document staat. Die zal je wel openbaar moeten maken. Dat betekent dus dat je sommige informatie "zwart" zal moeten maken in het document.

Niet altijd direct na het besluit openbaar maken

Als het college, de gemeenteraad, de burgemeester of een ander bestuursorgaan heeft besloten om informatie openbaar te maken dan zullen ze dat feitelijk ook met het besluit doen. Bijvoorbeeld door de informatie naar verzoeker te zenden of de informatie op de website te zetten. Maar als er anderen betrokken die daar waarschijnlijk bezwaar tegen hebben dan mag dat niet zomaar. Die moeten eerst de gelegenheid hebben om de rechter te laten toetsen of de informatie wel openbaar gemaakt mag worden. Dat geldt voor openbaar maken op verzoek en voor openbaar maken uit eigen beweging.
In zo'n geval zegt de Wob dat je twee weken na het nemen van het besluit moet wachten met het openbaar maken van de betreffende informatie.

Het is moeilijk een balans te vinden

Vaak zijn er redenen om informatie niet openbaar te willen maken. Over de vraag wanneer die redenen zich wel of niet voordoen zijn al veel uitspraken van de rechter (jurisprudentie). De gevolgen kunnen groot zijn als het fout gaat. Daarom helpt team Juridische Zaken graag met je mee.

Verdere juridische ondersteuning

De gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten (BLNP) werken op veel onderdelen samen. Dit doen we ook op het gebied van Juridische ondersteuning. Daarvoor is het team Juridische Zaken. Het team Juridische Zaken heeft onder andere het onderdeel Juridische Advisering.

Als je in je werk tegen juridische vragen aanloopt die jezelf niet kunt beantwoorden dan ondersteunen we je graag. Dit kunnen algemene en ook meer vaktechnische vragen zijn of wellicht wil je gewoon even sparren. Bovendien kunnen we ter ondersteuning aanschuiven bij een project. We zijn echter geen projectleider en maken ook geen beschikkingen, verordeningen of overeenkomsten. Die verantwoordelijkheid ligt bij de vakspecialisten. Op deze wijze hopen we een bijdrage te leveren aan jullie werk! En als we er samen echt niet uitkomen dan kunnen we nog altijd onze huisadvocaat inschakelen.

Gebruik Topdesk

Je kunt je vraag ook stellen via Topdesk. Daar kijken de juristen van de vier gemeentes naar. Een jurist neemt dan contact met je op. Soms direct met het antwoord, soms met verduidelijkende vragen. Natuurlijk mag je ook rechtstreeks contact opnemen met een jurist naar keuze. Dit kan een jurist in je eigen gemeente zijn. Maar dat hoeft niet.